

Eduskunnan sivistys- ja tiedejaosto

stiina.hyrri@eduskunta.fi

puh. 09 432 2053

SUOMEN AMMATTIKOULUTUKSEN JOHTAJAT RY:N LAUSUNTO

Asia: HE 154/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2023

<https://www.eduskunta.fi/pdf/HE+154/2022>

Teema: Talousarvioesityksen keskeiset painotukset ja kipupisteet, mm. oppivelvollisuuden laajentuminen ja uudistuksen toimeenpanon resurssitilanne, lukiokoulutuksen laatustrategian toimeenpano, koulutuspaikkojen alueellinen riittävyys.

Suomen Ammattikoulutuksen Johtajat SAJO ry kiittää eduskunnan sivistys- ja tiedejaostoa mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi ammatillisen ja lukiokoulutuksen osalta vuodelle 2023.

Talousarvioesitys kehittyä ammatillisen koulutuksen näkökulmasta monin osin hyvään suuntaan. Esitys aiheuttaa kuitenkin ammatillisen koulutuksen johtajien, esimiesten ja johtavien asiantuntijoiden keskuudessa myös huolta, jota tuomme esille tässä lausunnossa.

Perusrahoitukseen esitetään 50 milj. euron lisäystä.

- Tämä rahoituspohjan vahvistaminen on odotettu ja tärkeä muutos, joka parantaa ammatillisen koulutuksen rahoituksen ennakoitavuutta.
- Odotettu muutos myös on, että talous- ja henkilöstöhallinnollisesti erittäin hankala tulevaisuusinvestointirahoitus päättyy.
- **Huomioitavaa kuitenkin on, että 50 milj. euron lisäys on 20 – 30 milj. vähemmän, kuin viime vuosina opetukseen ja ohjaukseen jaetut tulevaisuusinvestoinnit.** Tämä tuo haasteen rahoituksen riittävyyteen sekä sen myötä luotujen uusien toimintamallien jatkuvuuteen.

Ammatillisen koulutuksen rahoitukseen esitetään 3,7 % indeksikorotusta.

- Indeksikorotus on erittäin tärkeä tehdä.
- Kustannustaso on kuitenkin nousemassa niin huimaa vauhtia mm. energian, hankintojen ja henkilöstökustannusten osalta, että **esitetty indeksikorotus ennakoidaan jäävän riittämättömäksi.**

Kohdennukset lähihoitaja- ja hoiva-avustajakoulutukseen n. 38 milj. €

- On hyvä, että lisärahoitusta kohdistetaan työvoimapula-aloille. Kohdistukset osoitetaan kuitenkin vain sosiaali- ja terveysalalle, vaikka osaavan työvoiman saatavuus on monilla aloilla muillakin aloilla suuri ongelma.
- Kahden tutkinnon osan hoiva-avustajakoulutukselle on asetettu suuret odotukset. **Mistä saamme opiskelijoita ja miten heidät saadaan pysymään työssä.**
- Määräaikaista rahoitusta hoiva-avustajien koulutukseen on jaossa useista eri kanavista. Tämä aiheuttaa turhaa hallinnollista työtä ja haastaa asiakasohjausta.

Suomen Ammattikoulutuksen Johtajat SAJO ry

Ledare för Yrkesutbildningen i Finland rf.

Mustanlahdenkatu 3-7 E, 33210 Tampere | www.sajory.fi | sajory@sajory.fi

Strategiarahoitus säilyy samansuuruisena (15 milj.€)

- Esitys on euromääräisesti hyvällä tasolla. Rahoitus tulisi kuitenkin kohdentaa koulutuksen järjestäjien strategiaan tarpeisiin ja sen hallinnointimallia tulisi keventää. Syksyisin talousarviota tehtäessä, **koulutuksen järjestäjien tulisi voida ennakoida** strategiarahoitusta, sekä määrää että kohdentumista seuraavalle vuodelle.
- Strategiarahoitus on valtionosuusrahoitusta ja sillä ei tulisi rahoittaa valtakunnallisia verkostohankkeita vuoden 2022 tapaan. Valtakunnallista kehittämistä tulisi rahoittaa valtionavustusjärjestelmän kautta, mihin on luotu toimivat prosessit hankkeiden hallinnointiin ja raportointiin.

Oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpanon jatkaminen 9,2 milj. €.

- Oppivelvollisuuden laajenemisen toimeenpanoon osoitettu rahoitus on ollut riittämätön.
- Kaikki kustannukset katetaan, oli lupaus, joka ei ole toteutunut.
- Kustannukset ovat olleet korkeampia, kuin siihen osoitettu rahoitus tai sitten rahoitus on kohdistunut väärin.

Ammatillisen koulutuksen rahoituksen rahoitusta esitetään jaettavaksi oppivelvollisuuskoulutuksen ja jatkuvan oppimisen väylään.

- Esitykseen sisältyy **useita suuria ongelmia ja uudistusta ei pidä toteuttaa.**
- Ammatillisen koulutuksen nykyinen rahoitusmalli (perus-, suoritus- ja vaikuttavuusosuus) kannustaa asiakas- ja työelämälähtöiseen toimintaan sekä varmistamaan koulutuksen laatua ja vaikuttavuutta. Mallin käyttöönotto on kesken.
- Oppivelvollisuus uudistuksen myötä on voitu varmistaa kaikkien peruskoulun päättävien sijoittuminen toiselle asteelle. Tämä on kuitenkin aiheuttanut sen, että vain vuoden vanhempia, myös ilman toisen asteen tutkintoa olevia hakijoita, on jäänyt koulutuksen ulkopuolelle.
- Koulutustason nostamisen ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta tulisikin pohtia keinoja, **miten kaikki ilman tutkintoa olevat nuoret ja aikuiset varmistetaan koulutuksen piiriin.**
- Muutos heikentäisi jo valmiiksi heikkoa jatkuvan oppimisen rahoituksellista asemaa.
- Rahoituksen jakaminen kahteen osaan lisää hallinnollista byrokratiaa, mahdollistaa osaoptimoinnin ja haastaa joustavaa asiakaslähtöistä toteuttamista.

Lohjalla 29.9.2022

Maija Aaltola
puheenjohtaja, Suomen Ammattikoulutuksen johtajat SAJO ry
rehtori, Omnia
maija.aaltola@omnia.fi